І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone:
BArclay 7-4125

РІК LXVIII. Ч. 39. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 2-го БЕРЕЗНЯ 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 2, 1961 No. 39. VOL. LXVIII.

ЗБУДУЙМО У ВАШИНГТОНІ ПАМ'ЯТНИК, ДОСТОЙНИЙ ВЕЛИКОГО ШЕВЧЕНКА, УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ І АМЕРИКАНСЬКОЇ СТОЛИЦІ!

КОМІТЕТ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ ПРОГОЛОШУЄ ЗБІРКУ ФОНДІВ НА БУДОВУ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНГТОНІ. УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ АСИГНУВАВ ЗІ СВОЄЇ КАСИ $5,000.00; ГОЛОВНІ УРЯДОВЦІ І ПРАЦІВНИКИ КАНЦЕЛЯРІЇ УНС ТА В-ВА „СВОБОДА" ЗГОЛОСИЛИ СВОЇХ ПОЖЕРТВ НА $2,670.00; ПЕРШУ ПОЖЕРТВУ НА БУДОВУ ПАМ'ЯТНИКА У ВАШИНГТОНІ СКЛАВ В СУМІ $500.00 ТЕОДОР РАДИНСЬКИЙ З ФИЛАДЕЛФІЇ ВЖЕ ДВА РОКИ ТОМУ.

МОНУМЕНТАЛЬНА СПРАВА

Крайовий Комітет Пам'ятника Шевченкові, створений з ініціятиви Українського Конгресового Комітету на найширшій громадській базі для достойного вшанування пам'яті Тараса Шевченка у сторіччя його смерти, окремим закликом, надрукованим у цьому числі „Свободи", проголошує збірку фондів на здвигнення в столиці З'єдинених Держав Америки, Вашингтоні, пам'ятника найбільшому Синові України, її безсмертному Кобзареві—Тарасові Шевченкові. Не бачимо іншої справи, поза визволенням України, яка заслуговувала б тепер на нашу більшу увагу і підтримку, як справа будови цього пам'ятника.

У цих міркуваннях головну ролю грає, очевидно, велич Шевченка, велич його волелюбних ідей та ідеалів, що мають вічну вселюдську вартість та культ Шевченка, що його створив вдячний український народ. Головну ролю грає також факт, що свої ідеали Шевченко сам утотожнив з ідеалами Вашингтона, з його „праведним законом".

Але все це має ще більше значення в теперішніх обставинах поневолення України тими самими, тільки перемальованими на червоно московськими сатрапами і рабовласниками, на прю з якими поважився стати Шевченко своїми полум'яним словом. Він переміг їх своїм духом, хоч сам фізично був замучений ними і хоч їхнє поневолення України все ще триває. Ворог, усвідомивши впродовж історії останнього сторіччя своє безсилля в боротьбі з Шевченковою спадщиною навіть такими драконськими засобами, як народовбивство, взявся за те, що—за словами Шевченка—непосильне й для неситого взявся викривлювати Шевченкову творчість, марно намагаючись спекулювати його волелюбними ідеями для осягнення своїх рабовласницьких цілей. Сторіччя смерти Шевченка намагається Москва використати для посилення свого походу проти спадщини Шевченка, проти того всього, у що Шевченко вірив, що проголошував, за що боровся і за що вмер.

Отже, справа пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні далеко переходить саме тільки здвигнення в столиці Америки ще одного монументу, хоч і це немаловажне. Вже самі заходи в справі цього пам'ятника мають велике значення не тільки для прославлення і вшанування пам'яті Поета, але й для здійснення його заповіту—щоб згадував його не злим, тихим словом вільний український нарід. Вистачить тільки пригадати дотеперішню процедуру в справі того пам'ятника. Спершу приготували законодавці відповідні проєкти в справі будови пам'ятника. Ці законопроєкти перейшли всю передбачену в таких випадках процедуру: розгляд відповідними комісіями, публічне переслухання в тих комісіях, опісля дебати і нарешті голосування та схвалення. І треба підкреслити—однодушне схвалення обидвома палатами Конгресу, Палатою Репрезентантів і Сенатом. Опісля схвалений законопроєкт був підписаний Президентом і став—законом країни. Переглядаючи Конгресові Протоколи і численні голоси в цій справі, що пролунали в американській пресі, знайомлячись з брошурою Конгресу ЗДА про Шевченка і його творчість, що пішла в світ у багатьох десятках тисяч примірників, ми приходимо до переконання, що вже ці вступні заходи в справі пам'ятника Шевченкові причинились до возвеличення його імени і поширення його ідей, ідей волелюбної Української Нації, з того величного форуму волі і народоправства, що ним є Конгрес З'єдинених Держав.

А це тільки початок! Перед нами ще будова пам'ятника і його відкриття, в якому, можна сподіватися, візьме участь і найвищий представник американської нації, Президент З'єдинених Держав; перед нами ще цілий ряд інших справ, зв'язаних з цим завданням, між якими на першому місці стоїть справа проголошеної Комітетом Пам'ятника Шевченкові та піддержаної всіми нашими крайовими і місцевими організаціями збірки фондів на будову пам'ятника.

Всілякі кампанії і збірки належать, можна сказати, до нашого „способу життя", нашого побуту і не сходять з нашого порядку дня. Проте, збірка на будову пам'ятника Шевченкові в жадному разі не є ще одною збіркою,—вона є єдиною і неповторною Збіркою, а її перебіг і вислід матимуть більше значення, ніж ми можемо собі уявити. Важливість і далекосяглість цієї збірки виходить до деякої міри з уже сказаного вгорі. До цього ще треба додати: масовістю і висотою наших пожертв ми маємо засвідчити і підтвердити все те, що переконало американський Конгрес і Президента схвалити і підписати закон про дозвіл на будову пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні. Масовістю і висотою наших пожертв ми маємо підписатися під великими ідеалами Шевченка, що є ідеалами волелюбної Української Нації, як дві краплі води, подібними до ідеалів Америки. Масовістю і висотою своїх пожертв ми маємо засудити колись білого, а тепер червоного московського гнобителя України.

Червона Москва і її вислужники вже повели неперебірливу кампанію брехні і очорнювань, мовляв, справою пам'ятника Шевченкові займається тільки група людей, які не мають нічого спільного з Україною. Масовістю і висотою своїх пожертв ми докажемо, що мільйон американців українського роду словом і ділом прагнуть для України „Вашингтона з новим і праведним законом", як його прагнув Шевченко. Масовістю і висотою наших пожертв на пам'ятник, про який мріяли вже основоположники Американської України, ми високо вгору підносимо запалений Шевченком смолоскип волі Української Нації.

Кампанія збірки фондів дбайливо обдумана і буде розгортатися до найвищих меж і можливостей. Вона мусить охопити всіх, відповідно до їх спроможностей. Вона не сміє поминути нікого. Навіть діти повинні скласти на цей пам'ятник свого хоч би нікля чи дайма, бо ця їхня пожертва буде виявом їх любови до Шевченка, знаком їх приналежности до українства, і вона буде найціннішою, хоч би й була найменшою.

Очевидно, що при таких розмірах збіркової кампанії не одному може прийти на думку запит: кошта пам'ятника обраховується на чверть мільйона долярів, а результатом такої кампанії може бути мільйон долярів і більше? Що ж буде з тими фондами, що перевищать заплановану квоту?

І про це була мова на зборах Комітету Пам'ятника Шевченкові. Якщо б так сталося, тоді Комітет піде за пляном наших братів у Канаді і створить Культурну Фундацію ім. Шевченка, призначену в першу чергу на популяризацію шевченківської творчости в англомовному світі, на підготову й видання всієї творчости Шевченка в англійському перекладі, на стипендії для шевченкознавчих студій при американських університетах та ін. Очевидно, що відповідних фондів вимагатиме також постійна опіка пам'ятником Шевченка.

Та це вже справа майбутнього. Сьогодні у нас головна мета: повести і перевести збірку фондів на пам'ятник Шевченкові в таких розмірах і з таким вислідом, які відповідали б ґрандіозності свого призначення. В цьому нам, Боже, допоможи!

СВОБОДА SVOBODA

ЗАКЛИК У СПРАВІ ЗБІРКИ ФОНДІВ НА БУДОВУ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНҐТОНІ

Американські Українці:

У березні 1961 року минає сто років від смерти Тараса Шевченка, найбільшого українського поета. Тепер, з перспективи цілого століття, Постать Тараса Шевченка виростає перед нашими очима до велетенських розмірів. Він же був не тільки неперевершеним мистцем живого слова, не тільки мистцем-малярем, але й незрівнянним борцем за волю свого народу та за вселюдські ідеали братерства і волі. До всіх неволених Він кликав:

„борітеся, поборете,
вам Бог помагає;
за вас сила, за вас воля
і правда святая".

Непроминальними і виїмково дорогими є ті цінності, якими Тарас Шевченко обдарував український нарід. Його полум'яні поетичні твори розкривали перед сучасниками в новому світлі велике минуле й освячені кров'ю традиції їх народу. Він своєю геніяльною інтуїцією насвітлював не тільки минуле, але й розкривав заслону будуччини українського народу. Він, як ніхто досі, стверджував і розкривав найприкріші і найболючіші занедбання тодішніх освічених українських сучасників, що не цікавились недолею українського народу, хоч вважали себе за носіїв українських традицій і теоретично сприяли народові, Шевченко виключав із складу українського народу всіх тих, що служили вірно Москві та забували навіть свою мову.

Тарас Шевченко як поет і політичний мислитель був творцем нового національного світогляду, з якого виросло новочасне українство. Без Шевченка не можна було б собі уявити ані дальшого розвитку українського письменства, ані розвитку української політичної думки, ані українського політичного незалежництва, а в тому й переломових правно-державних актів з 22 січня 1918 й 1. листопада 1918 року.

Тарас Шевченко за всю свою поетичну творчість і за Кирило - Методіївські та свої власні політичні ідеали важко постраждав. На основі вироку царського суду Тараса Шевченка заслали як рядового солдата на Сибір, де в казармах і поза ними йому не вільно було ані писати, ані малювати. Він пробув на Сибіру в моральних і фізичних муках повних десять літ. Ці муки спричинили опісля його передчасну смерть у Петербурзі в 1861 р., на 47-му році життя.

Єдине, що в часі Шевченкового заслання тримало його при житті, це була надія ще раз побачити Україну. Бо Україну з її минулим і сучасним Він любив понад усе. Він пише, що в часі заслання

Блукав і Господа благав,
Щоб наша правда не пропала
Щоб наше слово не вмирало ...
І виблагав ...

У своєму „Заповіті" Тарас Шевченко адресував до всіх „живих і ще ненароджених земляків" незалежницький і революційний апель:

Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте,
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте!

В одній із своїх молитов Він благав:

Трудящим людям, Всеблагий,
На їх окраденій землі
Свою Ти силу низпошли.

Наведені цитати взаємно доповнюються, коли мова про революційний акт, що має знищити відвічного ворога, який поневолює Україну та її нарід. Але Т. Шевченко лишив у своїх поетичних творах щось таке, що свідчить, як реально Він уявляв собі устрій своєї держави по розбитті ворога. Йому найбільше припав до вподоби республіканський устрій З'єдинених Держав Америки. Цей свій погляд Він оформив в одній із своїх поезій:

Коли ми діждемося Вашингтона
З новим і праведним законом?
А діждемось таки колись!

Якось так щасливо склалося, що саме в соту річницю смерти Тараса Шевченка американські законодатні установи, немовби маючи на увазі слова, поета з цитованої поезії, схвалили закон про побудову пам'ятника Тарасові Шевченкові в столиці ЗДА, Вашингтоні. Крім того американський Конґрес видав і гарну публікацію про Тараса Шевченка як борця за волю.

Століття смерти Т. Шевченка вшановують відповідно усі українці в вільному світі. Відзначають його і на рідних землях, але — теперішні московські комуністичні диктатори. Вони намагаються з найбільшого українського національного поета зробити передвісника комуністичної московської диктатури в Україні.

Московські комуністи і їхні наємники в Україні не можуть ніяк погодитись із тим, що у столиці Америки має стати пам'ятник Т. Шевченка. Вони без всякого почуття міри плюгавлять усю масу українських поселенців в Америці, а зокрема багато клеветницьких помий виливають на голови кількох американсько - українських організацій та їх чолових діячів. Неправдою та моральним розбоєм вони намагаються дискредитувати саму ідею побудови пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні.

Для нас, американських українців, немає кращого арґументу від тих брутальних комуністичних випадів, як те, щоб побудову пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні приспішити і довести до успішного кінця в найкоротшому часі.

Тому американські українці мусять солідарно уже з першим березня цього року взятися поважно за збірку пожертв на будову пам'ятника.

Крайовий Комітет Побудови Пам'ятника Шевченкові вже підготовив усе, щоб ця збірка проходила якнайсправніше. До всіх місцевих Комітетів будови пам'ятника розіслано відповідні обіжники. Далі розіслано Шевченківські відзнаки та книжечки з відривними, по-мистецьки виконаними, посвідками за складені пожертви для будови пам'ятника. Кожна українська громада дістала заплановану висоту збірки, яка на неї припадає.

Крайовий Комітет Будови Пам'ятника Шевченкові цим започатковує з днем 1-го березня збірку на пам'ятник і звертається до всіх українців Америки із закликом не скупитись із пожертвами. Від успіху збірки на пам'ятник найбільшому і найвірнішому синові української землі залежатиме не тільки якість і реченець побудови пам'ятника, але й престиж українства в Америці і поза нею. Крайовий Комітет вірить, що найгарячіше побажання нас усіх має виявитись у гаслі: пам'ятник мусить бути гідним Т. Шевченка, гідним столиці Америки і нашого національного імени.

КРАЙОВИЙ КОМІТЕТ БУДОВИ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ

SHEVCHENKO MEMORIAL COMMITTEE OF AMERICA, Inc.
302 West 13th Street—New York 14, N. Y.

ПЕРША ПОЖЕРТВА

З днем 1-го березня цього 1961-го Шевченківського року, Комітет Пам'ятника Шевченкові проголошує кампанію збірки фондів на будову пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні, але перша пожертва на ту ціль вплинула ще заки цей Комітет існував та заки ще були вигляди на будову такого пам'ятника. Переслав її в сумі повних 500.00 (п'ятьсот) долярів наш громадянин піонер п. Теодор Радинський із Филаделфії, довголітній член 268-го Відділу УНС. На вістку про можливість здвигнення такого пам'ятника, п. Теодор Радинський в серпні 1959-го року переслав чек на $ 500 до гол. канцелярії УНСоюзу, прохаючи, щоб цю суму у свій час передати на будову пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні, як тільки заіснує така можливість, бо він сам уже не наймолодший та побоюється, що міг би такої щасливої хвилини не діждатись. Сьогодні така можливість заіснувала і пожертву п. Т. Радинського, як першу на цю благородну ціль, повинна записати історія, також на честь і славу його власного імени.

НА БУДОВУ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ

Перший виказ пожертв, що їх зголосили частина головних урядовців та працівників головної канцелярії УНСоюзу і В-ва „Свобода" на будову пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні:

Дмитро Галичин	$ 200.00	Мґр. Осип Стецура	25.00
Роман Слободян	200.00	Олена Штогрин	25.00
Ярослав Падох	200.00	Теодор Гіль	20.00
Йосип Лисогір	200.00	Анатоль Домарацький	20.00
Антін Драган	200.00	Уляна Дячук	20.00
Вол. і Марія Душник	200.00	Ярослав Петрух	20.00
Дмитро Шмаґала	100.00	Володимир Карий	15.00
Іван Одежинський	100.00	Д-р Іван Козак	15.00
Квітка Стецюк	75.00	Люба Лапичак	15.00
Анна Герман	50.00	Д-р Осип Волощук	10.00
Вячеслав Давиденко	50.00	Наталія Головід	10.00
Михайло Задорецький	50.00	Б. Думановський	10.00
Іван Кедрин	50.00	Наталія Залуська	10.00
Дмитро Кравець	50.00	Д-р Марія Кобринська	10.00
Богдан Кравців	50.00	Ольга Колодій	10.00
Д-р Лука Луців	50.00	Адріян Лапичак	10.00
Роман Ференцевич	50.00	Ярослава Левицька	10.00
Данило Слободян	50.00	Андрій Лесів	10.00
Ростислав Хомяк	50.00	Віра Соболта	10.00
Микола Давискиба	25.00	Софія Соколишин	10.00
Александер Демченко	25.00	Марія Сташинська	10.00
Володимир Дідик	25.00	Іван Шевчук	10.00
Володимир Квас	25.00	Іван Вербяний	5.00
Іван Кокольський	25.00	Марта Доберчак	5.00
М. і І. Коць	25.00	Ольга Домбровська	5.00
Яків Кулинич	25.00	Олександра Кейс	5.00
Степан Курляк	25.00	Теодор Литвинюк	5.00
Володимир Кушнір	25.00	Катерина Маґура	5.00
Михайло Лисогір	25.00	Стелла Раси	5.00
Меланія Мілянович	25.00		
Володимир Назаревич	25.00		
Петро Постолюк	25.00		
Володимир Сохан	25.00	Разом . . .	$ 2,670.00

ЗБІРКА НА БУДОВУ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНҐТОНІ ВИКЛИКУЄ ЕНТУЗІЯЗМ

Ще поки Комітет Пам'ятника Шевченкові проголосив формально початок збірки фондів на будову пам'ятника у Вашинґтоні, ця збірка вже викликувала ентузіязм в багатьох наших громадах. Про це інформують з Ню Йорку, з Джерзі Сити, з Шикаґо, Дітройту, Филаделфії, Сиракюз, Нюарку, Елизабет, Клівленду та багатьох - багатьох інших місцевостей. Багато практичних доказів цього ентузіязму дали зокрема працівники „Свободи" і гол. канцелярії УНСоюзу. Усі пожертви, надруковані на іншому місці, були зголошені, очевидно, добровільно і без окремої заохоти. Деякі з працівників друкарні, одержавши вістку про початок збірки, висловили готовість віддати на ту ціль свою однотижневу платню, „або й більше, як є така потреба". Цілий ряд громад зверталися вже наперед за інформаціями, як переводити збірки. На перші повідомлення про визначені Комітетом збіркові квоти для поодиноких громад досі були тільки заввага, що „ми зберемо більше!" Один з членів Комітету Пам'ятника Шевченкові, побувавши припадково в одному із пенсилвенійських міст, у якому залишилась тільки невеличка група народжених в Америці нащадків колишніх наших вуглекопів - піонерів, привіз вістку, що тих кілька родин зобов'язались скласти на будову пам'ятника повних п'ять тисяч долярів!

ГРОМАДА МАЄ ПОВНУ КОНТРОЛЮ І ДІСТАНЕ ПОВНИЙ РОЗРАХУНОК ІЗ ЗБІРОК НА ПАМ'ЯТНИК ШЕВЧЕНКОВІ

З Комітету Пам'ятника Шевченкові інформують, що перебіг збірки фондів на будову пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні буде дбайливо реєстрований на сторінках преси і громадянство кожночасно діставатиме повний та детальний розрахунок з цих збірок і фондів. Повний і детальний розрахунок, до кожного цента, буде поданий до відома громадянства і після закінчення збірки та здвигнення пам'ятника. Всі документи про перебіг і вислід збірки, як і про господарювання тими фондами є під строгою контролею Контрольної Комісії і громадянства. Касиром Комітету є, як відомо, один з найвидатніших наших бизнесменів, тепер уже на пенсії, п. Плятон Стасюк. Контрольну Комісію Комітету становлять головні скарбники наших братських організацій: касир УНСоюзу п. Роман Слободян, касир УРСоюзу п. Едвард Попіль, касир „Провидіння" мґр. Теофіль Кульчицький та секретар „Народної Помочі" п. Михайло Дуткевич і відомі громадяни: д-р Володимир Калина, д-р Роман Осінчук, дир. Іван Поритко та дир. Юліян Ревай. Усі листи, що приходять до Комітету Пам'ятника Шевченкові мають подвійну контролю: один з членів Екзекутиви Комітету їх відчиняє і перевіряє, а директор канцелярії Комітету їх опісля вписує та книжково переводить надіслані пожертви. Усі видатки (пошта, друки і т. п.) Комітет покриває тільки чеками, що обов'язково мусять мати підпис касира п. Платона Стасюка і двох членів Екзекутиви: екзекутивного директора п. Дмитра Галичина і фінансового референта п. Іґната Білинського. Ще звертається увагу, що вже пороблено всі заходи, щоби пожертви на пам'ятник Шевченкові були зараховані до звільнених від опадаткування видатків.

ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ МІШІҐЕН ПРОГОЛОСИВ ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ РІК

Дітройт. Як уже інформовано в англомовному „Українському Тижневику", губернатор стейту Мішіґен, Джан Б. Свенсон, проголосив у свому стейті рік 1961-ий Шевченківським роком, щоб в той спосіб вшанувати великого українського Генія та Пророка в сторіччя його смерти. Врочистий акт проклямації відбувся в середу, 15-го лютого, в столиці стейту, місті Ленсінґ, у приявності української делеґації. Губернатор Свенсон у короткому слові до делеґатів заявив, що він знає, хто був і є Шевченко для українського народу та що він, губернатор, гордий з того, що може причинитися до вшанування пам'яті того вселюдського чемпіона волі проклямацією його року в очолюваному ним стейті. Губернатор також радо прийняв головство в Почесному Шевченківському Комітеті, що його створено під патронатом голови Ради і урядуючого посадника міста Дітройту, п-ні Марусі Бек. Губернатор рівночасно запевнив, що як тільки дозволить йому час і службові обов'язки, він радо візьме участь у великій Шевченківській Академії, що її влаштовує дітройтська Громада в неділю, 19-го березня, в Авдиторії Форда. Всю акцію для вшанування пам'яті Шевченка веде в Дітройті, створений свого часу Діловий Шевченківський Комітет.

Скала-Старицький виступить в опері „Катерина", яку влаштовує СУМА в Дітройті на фонд пам'ятника Шевченкові

Дітройт. — Світової слави артист-співак Мирослав Скала-Старицький, тенор бельгійської королівської опери, та б. соліст львівської опери Лев Рейнарович виступлять в головних ролях опери Миколи Аркаса за текстом Тараса Шевченка „Катерина", що її влаштовує „Українська Сцена" при місцевому Осередку СУМА ім. Пилипа Орлика. Опера, в якій, крім згаданих Скали - Старицького і Рейнаровича, візьмуть участь місцеві артисти, буде виставлена в неділю, 16-го квітня цього року в залі Масонік Темпел і ввесь прибуток з неї призначений на фонд будови пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні. Ініціятива заслуговує на тим більшу увагу та признання, що вийшла з кругів нашої патріотичної молоді. Робляться старання, щоб оперу повторити в Шикаґо і Торонті.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Важка законодатна машина

Упродовж п'ятьох перших тижнів свого урядування президент Кеннеді зголосив до Конґресу кільканадцять сконкретизованих законопроєктів або загальних звернень із законодатними суґестіями. Ні один з тих проєктів не став ще законом і навіть не було ще дебат, які виявили б шанси успіху будь-котрого з них. Газетні коментатори пояснюють цей брак творчого ентузіязму американських законодавців просто довготривалою зимою, сніжною катастрофою, потім парадами в дні Вашинґтона, а не будь-якими політичними причинами. Навпаки, загально вважають, що, хоч президент Кеннеді матиме в Конґресі діло з сильною консервативною опозицією республіканців і південних демократів, назагал його ситуація буде безумовно кращою, ніж мав її президент Айзенгавер. Так, наприклад, „Сатардей Івнінґ Пост" з 4-го березня ц. р. висловлює здивування, навіщо було з такою енерґією проводити побільшення числа членів конґресової Комісії правил і засобів, через яку мусить проходити кожний законопроєкт, поки він перейде на обговорення Палати, коли й у попередньому складі ця Комісія була схильна до льояльної співпраці і насправді рідко „заморожувала" будь-який законопроєкт, на якому поважно залежало Білому Домові. Тим часом тільки один законопроєкт про компенсації для безробітних перейшов згадану Комісію правил.

Майже всі зголошені Президентом законопроєкти і звернення законодатного характеру стосуються внутрішньоекономічної ситуації країн і мають на цілі поборювання господарської рецесії. Сюди належить не тільки згаданий законопроєкт про продовження речинця отримування допомоги безробітними, що ту допомогу вже вичерпали, і не тільки законопроєкт про допомогу найбільш пошкодованим обширам країни та про підвищення мінімальної платні до $1.25, але й сутосоціяльний закон про державну допомогу хворим старшого віку та законопроєкт про допомогу шкільництву. Останнє звернення Президента до Конґресу стосувалося справи використовування природних ресурсів країни. Але Президент назвав 16 справ з-посеред зголошених законопроєктів і звернень, що їх уважає „першочерговими". Лідер демократичної більшости в Сенаті Майк Менсфілд висловив після наради з віцепрезидентом Линдоном Джансоном надію, що Сенат кожного тижня полагоджуватиме бодай по одному з тих 16-ох законопроєктів. Це забрало б майже чотири місяці, отож темп не дуже швидкий. Майбутність виявить, чи і цей темп буде додержаний, чи Президент не захоче приспішити його і чи Палата репрезентантів достосується до темпу праці Сенату.

Коли йде про суть зголошених законопроєктів, то в американській пресі продовжується дискусія на тему доцільности чи шкідливости ухвалювання таких надзвичайних видатків на поборювання господарської рецесії, які — за дотеперішніми законопроєктами — досягають суми 5 - 6 більйонів долярів. Правда, докладної цифри ніхто не може подати, бо одні пропозиції ще не сконкретизовані в деталях, інші стосуються довшого терміну, як ось, наприклад, шкільний законопроєкт, що передбачає $3.200.000.000 на час трьох років. Можна припускати, що, не зважаючи на кращу ситуацію теперішньої адміністрації в Конґресі, ніж її мала попередня, законопроєкти видаткового характеру також будуть значно модифіковані по лінії зменшення видатків. Вказує на це відношення 217:212 в голосуванні над згаданим вище побільшенням Комісії правил на трьох членів, — як теж поважна розбіжність думок щодо глибини і тривкости нинішньої рецесії. Цікаво, що навіть такий неофіційний речник лібералів, як Волтер Ліпман, виступає проти перебільшування рецесійної халепи і стверджує, що „великій більшості американців добре ведеться, а небезпеки ззовні безпосередньо не загрожують їх вигоді і спокоєві".

Повільність, з якою новий Конґрес приступає до ділової праці, є також доказом, що в публічній опінії нема найменших познак паніки в зв'язку з економічною ситуацією країни. Якщо ж можна б говорити про шкідливу атмосферу задоволення, то вона стосується хіба закордонної ситуації. Але найбільше проти такої атмосфери виступав і про загрозу ззовні для Америки говорив під час своєї виборчої кампанії саме нинішній Президент.

Пасивність Заходу

Безоглядною демагогією, яка не рахується з будь-якими фактами і перевертає до основ дійсний стан речей, своїм криком, організованими демонстраціями й іншими виявами „народного гніву" з приводу вбивства Люмумби Москва добилася чергового політичного успіху: спаралізувала всі спроби Заходу протидіяти совєтським намаганням в Конґо, спрямованим на створення з тієї країни випадової бази міжнародного комунізму в Африці. Погодившись в засаді на схвалення Об'єднаними Націями резолюції із засудом убивства Люмумби і вимогою провести безстороннє слідство та покарати винних і задеклярувавши конечність протидіяти навіть з допомогою збройної сили всім спробам розпалити громадянську війну в Конґо, західні держави не зробили нічого, щоб припинити консолідацію прихильників Люмумби навколо комуністичного ставленця Ґізенґи і наступ його збройних загонів, що окупували вже частину провінції Катанґа і навіть відрізали Катанґу від Леопольдвілю. Командування військових з'єднань ОН в Конґо не тільки відмовилося виступити проти цієї відкритої аґресії прокомуністичних елементів, але й спонукало уряди Леопольдвілю та Катанґи не виступати проти них збройно і навіть дозволило ґізенґівцям виривати з-під контролі ОН летовище і давати зброю... (рядки частково нечіткі) періоді посилення холодної війни і викори... й іншим прихильникам режиму Ґізенґи постачати йому зброю і все потрібне для його закріплення в Конґо.

Так само ні західні великодержави, ні Об'єднані Нації, як міжнародна організація не виступили активно проти безприкладно нахабних намагань совєтського прем'єра Хрущова підірвати престиж ОН і зруйнувати цю організацію з допомогою послань, розісланих урядам 66 держав. У цих посланнях Хрущов накинувся з безглуздими нападами на генерального секретаря ОН, обвинувачуючи його в... убивстві Люмумби і вимагаючи створити на місце генерального секретаря тріюмвірат, один з членів якого мав би бути обов'язково представником комуністичного бльоку. Замість розіслати всім цим державам свої послання із з'ясуванням колоніялістичної і загарбницької суті Москви і з вимогою провести відповідні акції, щоб усунути з ОН тих, що діють проти її принципів і на її розбиття, уряди західніх великодержав обмежилися розглядом можливостей відбути евентуальну зустріч з Хрущовим, щоб переконати його в шкідливості розбивацької політики. Вислід такий, що в той час, коли Захід займає пасивну позицію, Совєти і керований ними комуністичний бльок здобувають щораз нові успіхи.

Треба сподіватися, що пасивність Заходу тимчасова, що вона зумовлена тактичними міркуваннями. Але на довшу мету, в періоді посилення холодної війни і використовування Москвою „мирної коекзистенції" для комуністичної перемоги, брак активного протидіяння совєтській демагогії і диверсії може мати, а подекуди вже має, дуже некорисні для вільного світу наслідки.

Ів. Вовчук

ІМПЕРСЬКІ ЛАКЕЇ ЗЧИНИЛИ ГАЛАС

Та не однаково мені,
Як Україну злії люди
Присплять, лукаві, і в огні
Її, окраденую, збудять,
Ох, не однаково мені.

Т. Шевченко, 1847.

Проти побудови пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні зчинили галас імперські слуги в Америці. Не новина, що політична думка російської еміґрації, коли йде про великодержавність Росії - імперії сходиться з стратеґією імперської політики большевиків. Тому не вщухає боротьба проти національно - визвольних сил. В імперії це роблять большевики, а поза нею російські антикомуністи. Їхнє „анти" галасливе і „словообильне" не перечить цьому, бо „СССР є сучасною формою державы русскихъ", як твердить „Голос России" (ч. 105).

У цій короткій математичній формулі багато сказано. СССР, де „на всіх язиках все мовчить, бо благоденствує", затиснуте в тоталітарні обручі большевицького єдинодержавства, — це одна з форм імперії в її історичному розвитку. Щож дивного, коли російська політична думка, оформлена в антикомунізмі, намагається охоронити й скріпити свою державність. Про нечувано жорстокі способи, що їх стосували большевики, накидаючи ту форму держави завойованим народам, і що стосують нині для утримання її, російська преса з якогось часу коли й говорить, то як про неминучі витрати („іздєржки") при закріпленні імперської державної форми. Було так за Івана IV, було за Петра I, було, мовляв, і за Сталіна. „Почуття реальности", очевидно історичної, як кажуть вони, наказує їм, бороначи існуючу форму, поборювати визвольні національні сили, щоб охоронити свою імперію від розпаду, за їхньою термінологією — від балканізації.

Учорашній поділ на „білих" і „червоних", що був, за влучним окресленням В. Шульгіна, „непорозумінням" — зникає. На сторінках русскої еміґраційної преси з вдоволенням відзначається, що основні ідеї білого руху, „тріюмфально утверджені червоними переможцями". Вони, як і „білі", „підносять культ батьківщини (очевидно, „великої Росії"), пошану до історії вітчизни в її цілості, прославлення героїв її" ... („Новоє Русскоє Слово" — січень). До цілковитого об'єднання обох імперських патріотизмів (тамтешнього і тутешнього) „під сучасною формою" залишається, мовляв, небагато: позбутися — марксизму. На мою думку, нинішній „цар Нікіта" подає щодо цього надії.

Задивлена у великодержавність сучасної Росії - СССР, російська еміґраційна преса з захопленням підкреслює, що в імперії ростуть люди, які стануть „вільними хазяїнами неосяжної батьківщини". Вирощують їх в кадетських корпусах. „Ось на картині совєтського мистця, — пише С. Рафальський, — либонь дуже популярній в певних колах, старий дід... став на струнко перед кадетом, що приїхав у відпустку „на ялинку". На кадетові все: кашкет, башлик, шинеля, погони, ґудзики — все як нова копійка і все, як один новий полтинник до другого, подібне до його одноіменця з миколаївських часів". І автор закликає земляків визволитися від „манії" і не бавитись у боротьбу за визволення, бо з поваленням сучасного ладу прийде неминуча балканізація.

Це — типове для думання російських „анти". Їх п'янить імперська державна сучасність і вони радіють, що большевики вирощують в кадетських корпусах охоронців московського колоніялізму від національних революцій. Зміна, що „несе в собі й на собі суміш февдального з футуристичним", на їхню думку, збагне своє призначення і не допустить до „балканізації неосяжної Росії". Своє ж покликання вони бачать у тому, щоб „добирати, опрацьовувати й обґрунтовувати все те життєздатне і задивлене в майбутність, що в процесі революції виникло і критику побутом витримало". В замкненому колі російського політичного думання антикомуністи не тільки сходяться з большевиками, а їх доповнюють.

Кожна акція проти націоналізмів поневолених народів в імперії знаходить прихильний відгук, а то й підтримку в російській еміґраційній політиці. Шевченко — „ким зайнялось і запалало" (як влучно окреслив поет Є. Маланюк), завжди був небезпечний для Росії і большевиків, а нині тим більше небезпечний. Його блискуча характеристика московської політики на Україні висловлена містерійною вороною:

„І я люта, а все таки
Того не зумію,
Що москалі в Україні
З козаками діють!"

Його пророча віра, що в боротьбі Києва з Москвою розвалиться імперська домовина, а з неї

„Встане Україна
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить —

ще страшніша й небезпечніша для сучасної імперії, як була для царської. Тому й засичали над Москвою-рікою, як почули, що українці в Америці, вшановуючи свого Пророка, взялися побудувати йому Пам'ятника.

Те сичання підхопили імперські слуги. Як тільки стало відомо про схвалення закону, який дає можливість нам збудувати пам'ятник Т. Шевченкові у Вашинґтоні, „Совєтская Культура" (з 24 грудня) заверещала: Як сміють!? Через п'ять днів після того на наказ з Москви те саме повторила „Радянська Культура", а за нею „Літературна Газета". Дарма шукати здорового глузду в тій багатословній писанині писарчуків московської деспотії. Тільки ті, що втратили почуття всякої міри, можуть писати що Лев Добрянський „вплинув" на американський Сенат, щоб і цього разу діяв „на зло Москві".

Правду кажуть, що „страх має великі очі". Якийсь проф. Пархоменко, одержавши наказ вилаяти „буржуазних націоналістів", а з ними й американських законодавців, пише, що „наявність цього пам'ятника сприятиме невдоволенню в Радянському Союзі". А ще інший „літературознавець" О. Мазуркевич у київській „Літературній Газеті" наплутав такого, що й сам, мабуть, на самоті сміятиметься з свого „творіння". Як водиться, обізвав він нас „гітлерівцями" та „підпалювачами війни". І все це тільки через те, що посміли в поклоні Пророкові взятися за будову йому пам'ятника.

Цар Александер II, боячись впливу Шевченка на українців, звелів не допускати до його могили відвідувачів. — Большевики намагаються фальшуванням творів Шевченка зробити з Прометея української державної волі прихильника московського великодержавства. А російські антикомуністи на еміґрації, що так багато говорять про свободу, слідом за большевиками залементували: нащо? кому? Імперські лакеї, розгубивши „мережані ліврeї", пробують тепер підробити українського національного Пророка під „общерусского поэта", „співака кріпацького люду". В „Новому Русскому Слові" з 5-го лютого ц. р. читаємо: „Після лінійних батальйонів Шевченко змінився, він ніби зрозумів, відчув єдність русского народу". І далі: „Останні роки свого життя в Петербурзі він присвячує екстраваґантному проєктові створення загальнорусской мови", бо „відчув, що на своєму, хоч і мелодійному та ніжному діялекті, можна розповідати лише про покривджених гусарами сільських дівчат, про гірку долю кріпака та про минулу славу запоріжців". До такого не договорились і большевики навіть за часів Жданова, а вони ж великі майстри на всяку підлоту, фальш і брехню. Видно, московським „анти" дуже пече вогнисте Шевченкове слово.

Большевицьку бюрократію в рік смерти Сталіна сучасний поет схарактеризував так: „Люди ржавые, железные, неподвижные мозги". Імперські слуги на еміґрації далеко від них не відійшли.

Якийсь Д. Пронін, на сторінках видаваної в Ню Йорку „России" з 17-го січня ц. р. взявся повчати новий уряд Америки. Назвавши Декларацію про Тиждень Поневолених Націй „непродуманою", він закликає своїх земляків „не посиловати галасу, що йде з Москви" в зв'язку з деклярацією і дає їм поради, як перешкодити побудові Пам'ятника. От, мовляв, американським законодавцям не вияснили, що Шевченка відзначають також в СССР і пам'ятники будують йому, тож треба відповідно це насвітлити тим, що ухвалювали закон, і вони передумають. Переклавши недолугo на англійську мову кілька рядків з „Гайдамаків", де згадується про „жидів" і „ляхів", він висловив надію, що коли із змістом цих рядків запізнається новий Президент, то він не погодиться на будову пам'ятника. А сенатора Джекоба Джевітса, мовляв, заспокоять польська і жидівська етнічні групи.

Ненависть і злоба не товаришують з логікою і розумом. Бракує логіки і в автора підступного повчання, коли він думає, що американські сенатори і конґресмени не обізнані з творчістю Шевченка. Та ж в законі про Пам'ятник виразно сказано, чому саме ухвалено цей закон. Імперських фарисеїв не мало було за Шевченка, „во дні фельдфебеля царя". Не перевелися вони й нині. І це до них звертався Шевченко з гнівом:

„...Не вам в мережаній ліврeї
Доносчики і фарисеї
За правду пресвятую стать
І за свободу. Розпинать,
А не любить ви вчились брата!
О, роде суєтний, проклятий,
Коли ти видохнеш?

ОЧИМА НЕВТРАЛЬНИХ

Льозанна. — Дуже добре, коли маєш змогу виїхати з Парижу до Швайцарії. Найбільше подорожніх в поїздах, що між Різдвом і кінцем лютого їдуть на Базель, Женеву та Льозанну, це ті, які шукають чистого повітря в горах Швайцарії, шукають сонця, яке там лагідно гріє, шукають лещетарських теренів у Давосі, Ст. Моріс чи хоч би Лейзені. Та між ними є Бог знає хто. І просто дивно, як на кордоні так мало приглядаються до пашпортів. Це мабуть тому, що „цікавіших" гостей поліція має на оці ще перед їхнім прибуттям на кордон.

Так само митники на кордоні зовсім не переглядають валізок, бо ті, що шмуґлюють золото чи годинники, не возять їх у валізках. Їх знають і обсервують в крамницях, готелях і т. д. Зрештою, Швайцарія є центром іншого роду шмуґлю, якого на кордоні не переловиш: це — ідеально законспіровані банкові конта і шпигунські відомості.

Та в Швайцарії можна знайти багато такого, що взагалі не підпадає контролі. Це — свобода думки, підсилена тут традиційною невтральністю. Тому тут можна відпочити не лише в кліматичних станціях. Можна знайти тут відпруження, просто читаючи газету, в якій багато проблем виглядають інакше, як в газетах інших країн. Починаючи від справи нового амбасадора ЗДА, який не дуже подобався урядові Швайцарії, бо він був амбасадором на Кубі перед приходом до влади Фіделя Кастра, перед яким Швайцарія заступає тепер інтереси ЗДА після зірвання дипломатичних відносин між Вашинґтоном і Гаваною.

Швайцарія бо справді невтральна країна, хоч і виразно протикомуністична. Вона не пов'язана з жадним бльоком і пишається своєю „традиційною політикою збройної невтральности", яка їй принесла багато користи, але й багато клопотів. До клопотів належить гарцювання міжнародних розвідок, яке зросло останнім часом до такої міри, що самі швайцарці дивуються: чого у нас шукають шпигуни? І знаходять відповідь: Швайцарія — невтральне поле боротьби, на якому одна розвідка викрадає у другої матеріяли, що дуже часто проходять сюди транзитом. І далі: Швайцарія має модерне озброєння, а її система оборони складається з елементів, узятих з різних країн. Тож на цій системі можна простудіювати цілий комплекс оборони Заходу.

Якщо другий арґумент виглядає доволі проблематично, то перший дуже правдоподібний. Тому тут всякі шпигунські історії преса представляє в усіх деталях. Тепер темою дня є шпигунський процес в Лондоні, де на лаві підсудних сидить шайка, що викрадала документи з Британської Адміралції і з американської морської бази в Портленді.

Невтральними очима бачать швайцарці слабість Европи з її свободою і з її браком чуйности. Часописи майже одноголосно стверджують, що найкращі московські шпигуни працюють тепер проти Америки більше в Европі, як в ЗДА, бо: 1) Европа стала базою наймодернішої американської зброї, 2) Америка більш чуйна і в ній важче діяти шпигунам. Когени краще почували себе в Англії, як в Америці, де вже їх мали на оці, після афери Абеля.

Переїхавши з Франції швайцарський кордон, в першому ж кіоску кожен пасажир купує часопис. І передусім читає кореспонденції... з Франції. З цих газет можна довідатися далеко більше про деякі французькі справи, як у Парижі. Навіть льокального значення газети мають дуже докладні інформації з Франції, спеціяльно такого характеру, про які в Парижі не говориться надто голосно.

Найважливішою з них є справа вбивства адвоката Попі в Альжирі, якого знайшли мертвим у його кабінеті. Вбито його холодною зброєю. Спершу всі вважали, що це вбивство політичне, і тому... сподівалися, що вбивників не знайдуть. Але вони попалися доволі швидко й без труду призналися, нібито їм приобіцяли, що вони будуть „криті" і військом, і поліцією, і судом.

Це — два дезертери, колишні парашутисти. Вбили вони Попі задля грошей. Вони брали участь в різних операціях проти цивільного населення, брали участь в тортурах. Вбити ще одну людину — це вже для них не було трудно.

Не подано до відома, хто стояв за цим убивством. Але доволі широко відомо, що вбито Попі тому, що він мав в руках докази різних злочинів Лягаяра, депутата, що втік з-під суду в справі барикад 24-го січня 1960 р. Прокуратор саме тепер зажадав для нього 20 років в'язниці.

Чи суд дасть Лягаярові 20 чи тільки 5 років, це для нього байдуже, бож він утік до Еспанії. Але Попі мав подати про Лагаяра різні дані, які поставили б його і його середовище в поганому світлі. А його середовище це ті, що домагаються „французького Альжиру". Ясно, чому вбито Попі.

В обличчі переведеної зустрічі де Голя з Бурґібою, який говорив в імені альжирського підпілля, дуже характеристичним вважає швайцарська преса зловлення вбивників Попі. В інших подібних справах поліція так швидко не діяла. Це значить, що де Голь справді рішився зліквідувати спротив крайніх правих, які перешкоджають йому привести до замирення в Альжирі.

Чи повністю має рацію швайцарська преса? Важко сказати. Але частинно має рацію. Не зважаючи на всю скомплікованість положення в Парижі загально прийнято до відома політику переговорів. Навіть виразно права преса пише, що Франція стоїть напередодні вирішення альжирського питання шляхом переговорів. Уперше про це заговорили після демонстрацій, що відбулися в Альжирі в грудні. Тепер про це говориться як про певну справу.

Як же ми далеко від заяви де Голя з 16-го вересня, в якій він запевняв, що переговорів з провідниками підпілля не буде. Тоді це було запевнення для армії. Тепер відомо, що де Голь мав відвагу змінити свій погляд, побачивши, що годі далі говорити про те, що альжирської нації ніколи не було й нема. Багатьох бо націй колись не було.

Уміння бачити світ відкритими очима — незаперечна прикмета великих людей. А де Голь належить до великих людей.

О. Д-вич

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК (ВУАН)

ШЕВЧЕНКО

Річник 8/9

(6)

Петро Одарченко

ЗБІРНИКИ НАУКОВИХ ШЕВЧЕНКІВСЬКИХ КОНФЕРЕНЦІЙ 1956 і 1957 рр.

В Збірнику доповідей на шостій конференції 1957-го року*) знаходимо двадцять праць, з них три праці біографічного характеру, шість праць присвячено питанням мови і поетичної майстерности Шевченка і шість праць — питанню традиції Шевченка в новій українській літературі та впливу Шевченка на сучасну українську літературу. Решта доповідей торкалася різних окремих питань. Російським повістям присвячено тільки дві статті, але вони не торкаються теми зв'язків Шевченка з російською літературою.

Як відомо, на попередніх Шевченківських Конференціях, які відбувалися в 1954 і 1955 рр., найбільша кількість доповідей була присвячена темі „Шевченко і російська література". В 1954 р. із десяти доповідей сім, а в 1955 р. із сімнадцяти доповідей п'ять торкалися цієї теми. В 1956 р. із шістнадцяти доповідей було чотири на тему „Шевченко і російська література". Натомість з кожним роком збільшувалося число праць на тему „Шевченко і українська література", „Мова Шевченка", „Поетичні засоби Шевченка".

Збірник 6-ої Наукової Шевченківської Конференції і своєю тематикою і серйознішим науковим підходом до вивчення життя і творчости Т. Г. Шевченка продовжує лінію попереднього П'ятого збірника. Розглянемо окремі статті Збірника.

Д. Ф. Красицький у розвідці „До біографії Шевченка раннього періоду" дає спочатку короткий огляд 65 праць і джерел, що стосуються біографії Т. Г. Шевченка, а потім на підставі метричних книг та інших архівних матеріялів подає документальні дані про рід Шевченків, про предків Шевченка й про його дитячі роки.

С. О. Ненакевич у статті „Шевченко і Щепкін" дає загальну характеристику взаємин і зв'язків поміж Шевченком і Щепкіним.

Найбільша своїм розміром стаття **М. Х. Коцюбинської** „Поетика Шевченка і український романтизм" порушує питання, яке обминалося українськими літературознавцями майже 20 років. М. Х. Коцюбинська згадує лише статтю М. Плісецького на цю тему, опубліковану в 1939 р., але зовсім не згадує праць П. Филиповича та інших авторів про романтизм Шевченка. Авторка розглядає зв'язки Шевченка з українською романтичною літературою 1-ої половини XIX ст., протиставляючи „активний" романтизм Шевченка „пасивному" романтизмові українських поетів - романтиків. Далі більшу увагу авторка звертає на аналізу романтичних мотивів поеми Шевченка „Гайдамаки". М. Х. Коцюбинська слушно відзначає вплив на творчість Шевченка „Истории Русов" та „Запорожской Старины". Потім авторка аналізує романтичні образи творів Шевченка, принципи використання Шевченком фолкльорних поетичних засобів, народної символіки, персоніфікації, балядних форм, романтичної фантастики, а також жанру ліро - епічної романтичної поеми.

В кінцевих висновках Коцюбинська стверджує, що хоч романтизм і переважав у ранній творчості Шевченка, проте й у пізніших своїх творах Шевченко не відмежовувався від романтизму. „Своїми творчими здобутками, — зазначає Коцюбинська, — Шевченко зобов'язаний як реалізмові, так і романтизмові".

Значно загальніша і поверховніша стаття **П. Г. Приходька** „Сюжет і композиція у політичних поемах Шевченка 1843 - 1845 рр". Зовсім недостатньо проаналізовано тут, наприклад, сюжет і композицію містерії „Великий Льох". Так само поверховна і тенденційна стаття **М. Г. Висоцького** „Ідейно - художній аналіз вступу до поеми „Сон". Ця стаття написана в дусі совєтського публіцистичного підходу до літературних творів і наповнена рясними цитатами з творів Леніна, Бєлінського тощо.

Безперечний інтерес становить стаття **В. У. Олійника** „До питання про використання Шевченком фолкльорних матеріялів про Кармелюка".

Цілком науковий характер має оригінальна розвідка **П. О. Петрової** „Мовна майстерність Шевченка" (Використання займенників у поетичній мові). П. О. Петрова у своїй праці проаналізувала функцію займенників у поетичній мові Шевченка, показала, як „під пером Шевченка займенники визначились як носії складних і тонких стилістичних якостей мовлення". П. О. Петрова показує, як Шевченко з великою майстерністю використовує різні займенники, передаючи їх з допомогою найтонші відтінки своїх почувань і настроїв, зокрема найінтимніші почуття, почуття любови до України.

М. Ф. Бойко в доповіді „Про словник мови Шевченка" інформує про те, що Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні разом з колективом Державного Музею Т. Г. Шевченка закінчив укладання „Словника мови Т. Г. Шевченка". Бойко подає аналізу побудови словникової статті та ілюструє розробку статтей словника окремими прикладами.

Праця **Є. П. Кирилюка** „Традиції Шевченка в новій українській літературі" відзначається значно більшою об'єктивністю, ніж його попередні публікації. Кирилюк тут уже насмілився говорити про потребу „спокійної" оцінки позиції П. Куліша, оцінки „... без надмірної вульґаризації". І далі Кирилюк аналізує статтю П. Куліша „Чого стоїть Шевченко, яко поет народний", рясно ілюструючи свою аналізу цитатами з цієї статті. Вкінці дає короткий огляд впливу поезії Шевченка на дальший розвиток української літератури, зокрема на таких письменників як Марко Вовчок, Нечуй-Левицький, Панас Мирний, Федькович, Франко.

(Продовження буде)

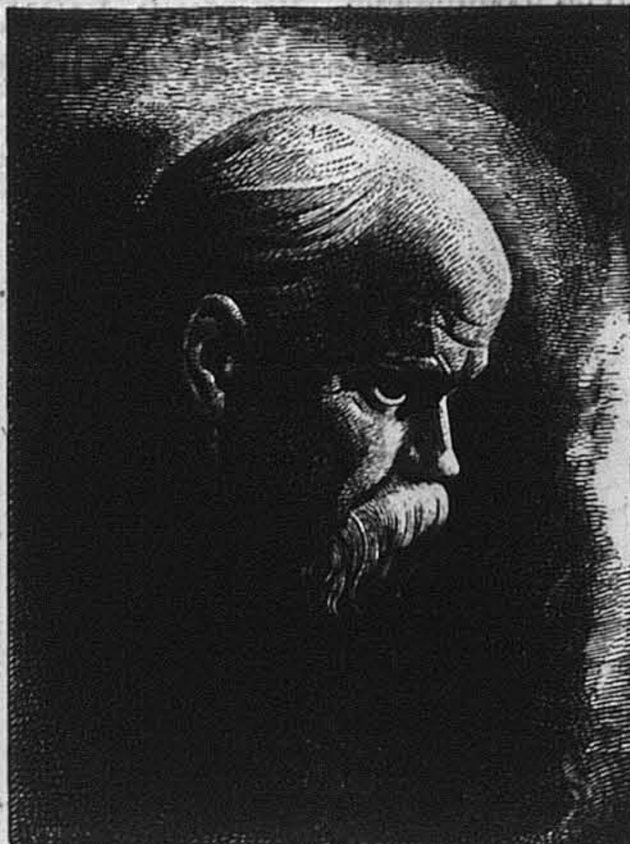
*) Академія Наук Української РСР. Інститут Літератури ім. Т. Г. Шевченка. Збірник праць Шостої Наукової Шевченківської Коверенції. Київ. Видавництво АН Української РСР. 378 стор.

Шикаго на пошану Кобзареві

Шикаго. — Місцева велика українська громада інтенсивно включається в відзначування Шевченківського Року. Цілу акцію очолює Шевченківський Комітет, в склад якого входять центральні організації міста, представники церков та визначні громадяни. В програмі святкувань є посилення акції збірки фондів на будову пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні, поширення творів Поета та заінтересування нашої молоді Шевченківськими ідеями. Комітет, що його очолює відомий діяч, головний радний УНСоюзу п. Тарас Шпікула, приділює окрему увагу Шевченківській Академії, яка відбудеться 26-го березня цього року в Оркестра Гол, що розрахована на цілу українську громаду та американський світ. Головним промовцем буде голова Крайового Комітету Пам'ятника Шевченкові проф. Роман Смаль - Стоцький із Мілвокі, а до мистецької програми запрошено найкращі мистецькі сили ЗДА.

Клівлендська Громада величаво вшанує пам'ять Шевченка

Клівленд. (О. Ґайський) — Соті роковини смерти Тараса Шевченка клівлендська українська громада плянує відсвяткувати торжественніше, ніж щорічні Шевченківські дні. Зложення квітів під пам'ятником Шевченка в Культурному Городі міста, репрезентативна виставка всієї „Шевченкіяни" в залях Центральної Міської Бібліотеки та в Українському Народному Домі і, на закінчення, Академія-Концерт у репрезентативній залі „М'юзік Гол" (Паблік Авдіторіюм), запляннована на неділю, 19-го, березня, із участю Симфонічної Оркестри міста Клівленду, Злучених Українських Хорів, хору „Дніпро" і інших кращих мистецьких сил, — ось головні пункти святкувань. Діловий Комітет очолює вибраний на зборах делеґатів Українських Злучених Організацій Клівленду й Осередку Праці НТШ проф. Михайло Пап. За програму відповідає інж. Микола Тарасюк, за виставку з ділянки шевченкознавства — директор місцевого Українського Музею, проф. Л. Бачинський. Злучені Хори очолює п. Михайло Михайлюк, його заступник — д-р Тарас Антонович. Між солістами цього хору, що складається з 120 осіб, знаходимо імена Зої Желехівської, Тетяни Колісниченко, Галини Кондратенко, Оксани Іващенко, а з чоловіків — Валентина Сідельника, Осипа Марцінюка, Петра Зеленого та інших. Хор проводить проби двічі в тиждень під диригентурою Ярослава Барнича. Фортепіяновий супровід дає Ірина Заячківська-Гаврилюк. Інтенсивно готується до виступу чоловічий хор „Дніпро", під орудою Евгена Садовського. На промовця англійською мовою запрошено д-ра О. Коннора з Бофало. З українських промовців виступлять проф. Володимир Радзикевич, який відкриє свято й інж. Микола Тарасюк, що відчитає промову Пантелеймона Куліша над гробом Шевченка. Дві деклямації програми матимуть жіночу обсаду. Ірина Барнич-Дубас, в супроводі симфонічної оркестри, виведе мело-деклямацію „Наймичка" (епілог), а студентка Дарія Голубець віддеклямує англійською мовою „До Основ'яненка". Програма складатиметься з трьох частин. У першій Злучені Хори під управою Ярослава Барнича, в супроводі симфонічної оркестри Клівленду, відспівають „Заповіт" Вербицького й кантату Миколи Лисенка „Б'ють пороги". В другій, словній частині, відбудуться промови й деклямації, а в третій і останній чоловічий хор „Дніпро", під управою Е. Садовського відспіває „У неділеньку рано" і „Вибір гетьмана". Можна вірити, що українці Клівленду й околиць масово прибудуть на це небуденне свято, щоб віддати поклін пошани і вдячности нашому Пророкові.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО—портрет роботи артиста маляра Віктора Цимбала, що саме тепер має свою виставку в приміщеннях Українського Інституту Америки. Постать Тараса Шевченка, поета-велитня та пророка і генія Української Нації впродовж всього сторіччя, що проходить від його смерти, запалювала до творчости найкращих українських майстрів слова, пензля і долота. На честь Шевченка написано томи творів, намальовано сотні і тисячі образів та створено багато пам'ятників. Немає сумніву, що й плянований відкритий конкурс на проект пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні заохотить найкращих українських мистців до змагань і зусиль створити такий проект пам'ятника, що був би достойний і Великого Шевченка, і Українського Народу і американської столиці.

Нюарк у підготові до Ювілейного Шевченківського Свята

Нюарк, Н. Дж. (О. У.). — Вже від кількох місяців на терені Нюарку йдуть безупинну приготування до Свята для гідного вшанування пам'яті Тараса Шевченка в соті роковини його смерти. У зв'язку з цим відбулась ціла низка ширших сходин представників громад і організацій нюаркської округи (м. Нюарку, Ірвінґтону, Пасейку, Елизабет, Джерзі Ситі, Випані, Ню Брунсвік і ін.) Вибрано Ширший Комітет Свята, який визначив Діловий Комітет, що його очолює проф. д-р О. Андрушків. Від початку ділово працюють вибрані окремі комісії: організаційна, пропаґандивна, імпрезова, фінансова. Заздалегідь намічено день Свята — 12-го березня 1961, в неділю о год. 2:30 по полудні у репрезентаційній залі м. Нюарку, в Москтеатрі, 1020 Брод Стр., при чому вибрано догідну пору дня для Свята, щоб дати можливість нашому громадянству м. Нюарку та околиці масовою участю на цьому святі засвідчити свою любов і пошану для нашого безсмертного Генія. Діловий Комітет приготовив пропаґандивні летючки, афіші і вислав їх в найдальші закутини округи, а окремими письмами звернувся до українських Вчс. оо. Парохів обох віровизнань з проханням проголосити своїм парохіянам в Церквах про це величаве свято в Нюарку. Своєчасні оголошення у „Свободі" подадуть докладно час свята і місце, де можна завчасу набути квитки вступу на це свято. В програмі свята, крім промовців: д-р Ярослава Падоха і мец. Р. Олесницького (в англ. мові) обох з Ню Йорку, в мистецькій частині програми свята беруть участь: Український хор „Думка" (чол. і міш.) з Ню Йорку та чол. хор „Трембіта" з Нюарку (лише через помилку пропущена на афішах згадка про виступ хору „Трембіта"). Диригентом хорів на святі є п. І. Задорожний з Байону. Солістами виступлять: Марія Лисогір, сопрано нюйоркської опери, оперовий співак-баритон Осип Стецура та рецитаторка п. Ліда Крушельницька, відома артистка Українського Театру Америки. Фортепіяновий супровід спочиває в руках пані Олі Дмитрів та панів Р. Стецури і д-р А. Берника. Приготовляються окремі програмки у двох мовах. Не дивно, що вже заздалегідь зголошується численно наше громадянство за квитками на це свято.

Свято Державности і Соборности у Вінніпеґу

Українці у Вінніпеґу гідно та достойно відсвяткували роковини Державности і Соборности України у Міській Авдиторії в неділю 22-го січня.

Свято відкрив голова місцевого Відділу КУК, П. Крипякевич, в українській та англійській мовах, вітаючи зокрема гостя з Британії, п. Оберона Герберта, голову Англо - Українського Товариства в Лондоні, — який тоді з рамени КУК об'їжджав українські скупчення в Канаді. Він і був головним промовцем на Святі. Його представив проф. П. Юзик, вказуючи на заслуги та інтенції англо - українського т-ва та п.. Герберта для української справи.

Аналізуючи перебіг визвольної боротьби України 1918-20 рр. промовець вказав на важливий з погляду міжнародного права факт визнання Української Народної Республіки і то не тільки Англією, Францією та іншими державами, а й самою Росією. Вказуючи на ролю України, як заборола зах. - евр. культури і цивілізації, промовець влучно відмітив, що світ досі достатньо не усвідомлює собі, що він завдячує Україні, і якби західні держави в тому часі були допомогли Україні, замість її ворогам, то тепер не було б холодної війни ані проблеми російського імперіялізму. У цій важкій боротьбі з Росією Україна понесла величезні втрати, рятуючи тим інші держави. Що, наприклад, було б сталося, якби Україна була пропустила большевиків до Мадярщини, де їх так очікував Беля Кун? — Але промовець твердо вірить, що Україна визволиться з московської неволі, бо теперішня доба ліквідації колоніялізму мусить привести до упадку теж і найстрашніший та найбільш кривавий московський імперіялізм. Той час не далекий. Українці в Канаді, об'єднані в КУК, можуть багато зробити для визволення України.

Велика шкода, що шановний гість у своїй доповіді не згадав дальших 40 років нашої боротьби, яка є прямим і безпосереднім продовженням актів Державности і Соборности. Адже наш змаг не закінчився, а прибрав на обсягу і безоглядності, і ми з гордістю відкликаємось до її неустрашимої УВО-ОУН, СВУ-СУМ, героїчної УПА, світлого мучеництва наших церков, її вірних і пастирів на чолі з Велитнями - Страдниками.

На програму Свята склались ще: Звернення Президії яке відчитав Президент КУК-у, о. д-р В. Кушнір, подаючи значення Свята Державности і Соборности та концертова частина з участю хорів, соліста і декляматора.

Започатковуючи Свято, чоловічий хор під управою В. Богоноса відспівав „О, Канадо", а після формального відкриття — дві пісні: „За рідний край" — М. Гайворонського, і „Засяло сонце" — І. Недільського. В другій частині програми цей хор відспівав ще три пісні: „Гей там на горі Січ іде" — нар., „Вже більше літ двісті" з заспівом Я. Шура та „Стрілецьким шляхом" (Гей у лузі...") — М. Гайворонського. Скажемо, що в хорі замітна висока якість голосового складу, зіспіваність та доволі широкий засяг динамічних відтінків і непогана техніка.

М. Петришин, як звичайно, з чуттям продеклямував „Четвертий Універсал".

З особливою прихильністю зустріла публіка появу на сцені відомого тенора, В. Мельничина, що прибув сюди на окреме запрошення КУК-у. Певно, що виступ Мельничина не завів сподівань спонзорів, а у великій мірі причинився до успішности концертової частини, а з тим і цілої імпрези. Молодий ще, з добрими сценічними даними співак, що власним зусиллям пробиває собі не легкий шлях до співочої кар'єри, недавно вернувся з Італії, де, підвищуючи свої кваліфікації, студіював у широко знаного Тіта Скіпи. Тепер заанґажований на концертування одною з американських концертових компаній. Як зовнішність так і голосові якості (гарний, приємний, замітної сили ліричний тенор) та інтерпретація пісень запевнили йому повний успіх. Вистане згадати, що в залі на понад чотири тисячі місць він співаючи, не користувався мікрофоном, а кожне слово навіть на низьких позиціях доносилося до найдальших закутків внизу на бальконі. Це, зокрема, було замітним під час виконування „Мамо моя" — А. Гнатишина, яку він відспівав з окремою теплотою і відчуттям та вдумливістю збираючи вияви ентузіястичного захоплення публіки у грімких невгаваючих оплесках.

Треба признати, що — акомпаньюючи йому — панна Ліліян Карпінка була дійсно на висоті свого завдання.

Це наскрізь вдало підготовлене величаве Свято закінчено виступом мішаного хору під орудою п. Ю. Гнатюка, що проспівав „Весняний день" — І. Недільського при форт. супроводі панни В. Кисілевської, та співом національного гимну.

Відзначити треба передусім дуже відрадний і рідкісний факт, що імпреза організована КУК-ом пройшла з повним успіхом. Публіка, як на Вінніпеґ і погоду дописала надсподівано: три тисячі приявних. Приємно було бачити членів молодечих організацій в допомозі старшим.

Микола Бартків

Після проголошення Шевченківського Року в стейті Мішіґен. На фото (зліва): Франко Гузіль—делеґат Українського Народного Дому, Василь Папіж—пресовий референт, Стефанія Семеґен (Централя УЗХреста), Павлина Будзол (СУА), Адріяна Лопатяк— українська „князівна" Дітройту, губернатор Джан Свейсон, Маріянна Флис (СУМА), д-р Денис Квітковський (Мішіґенська Культурна Фундація), проф. д-р. Григорій Тренд—голова метрополітального Відділу УКК, ідв. Іван Панчук, Василь Довгань (Федерація Американських Українців) та Петро Трепет—делеґат православної громади. Світлив Микола Ільницький.

Роковини 22-го Січня у Дітройті

22 січня в залі Народного Дому при Мартін вулиці відбулося Свято Державности і Соборности. Свято відкрив проф. д-р Г. Тренд, голова УККА, Відділ Метрополії Дітройту. Головну промову виголосив д-р М. Прокоп із Ню Йорку.

Д-р Прокоп проаналізував значення роковин 22 Січня для тодішних українців, молоді в Україні, для еміґрантів, а також його значення на міжнародному форумі.

Напади в часописах Совєтської України на націоналістів в Україні, а також на святкування Дня Державности і Соборности на еміграції та на проголошення Дня Української Державности американським Конґресом, губернаторами стейтів і посадниками міст вказує на те, що ідея самостійности не вмерла в Україні і що вона не є маловажною для поневолювачів України.

„Значення Акту Державности — казав д-р Прокоп — ще і в тому, що він закріпив великі ідеї української національно - демократичної революції і дав програмове спрямування усій дальшій боротьбі народу. Центральна Рада декларувала і на ділі реалізувала основні громадянські свободи, що були заковані царатом. Вона реабілітувала людину і її гідність, людину, яка покланяється Богові, людину, до якої хати не стукають опівночі і не тягнуть на перелухання, людину, на сторожі прав якої стоять схвалений нею закон".

Після промови слідував соло - спів пані М. Дрездень при фортепіяновому супроводі проф. І. Решетилович та виступ славної Капелі Бандуристів, що знайшли час виступити і звеличати свято, хоч вони тепер зайняті підготовкою нової програми на Шевченківський Концерт-Турне.

Заля була заповнена.

Зеновій Стельмах

РАСК ОБСТОЮЄ ЗБІЛЬШИТИ ОБОРОННУ СИЛУ АМЕРИКИ І СОЮЗНИКІВ

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ ЗА РОЗБУДОВУ ЗВИЧАЙНОЇ ЗБРОЇ, НЕ ЗАНЕДБУЮЧИ І АТОМОВИХ РАКЕТ

Вашингтон. — 28-го лютого секретар оборони Дін Раск склав окрему заяву, в якій обстоює, щоб розбудовувати оборонну силу ЗДА та їх союзників у всіх напрямках: треба дбати про те, щоб зростала звичайна оборонна сила вільного світу, але при тому не можна занедбувати розбудову атомової зброї. Секретар оборони заявив, що світ знає про зобов'язання ЗДА в цій справі, і він тільки потверджує їх тепер, бо уряд президента Кеннеді не змінив свого становища в цій справі. Цю заяву Раска спричинила поява в щоденнику „Вашинґтон Стар", статті, в якій писалося, що секретар оборони Раск обстоює зменшити продукцію атомової зброї. Раск заявив, що стаття у „Вашинґтон Стар" не вірно передає його становище. В статті писалося, що Раск є за те, щоб ЗДА навіть на загальну атаку на Европу відповіли звичайною, а не нуклеарною зброєю. З урядових кол додають до цієї заяви Раска, що ніхто не пропонував, щоб обмежувати можливість вжиття атомової зброї на випадок аґресії на ЗДА або їхніх союзників. З Білого Дому повідомляють, що департамент оборони має перед собою дві цілі: збільшити звичайні оборонні сили в Европі до такого ступня, щоб ворог не мав відваги почати нову аґресію, і щоб не заіснувала така можливість, що треба б було покористуватися атомовою зброєю для відбиття аґресії. Немає найменшого сумніву, що на випадок масової аґресії на вільний світ ЗДА і їх союзники вжиють всіх родів збройних сил, щоб відбити ворожу атаку. Це значить, що тоді вживали б і атомової зброї, якщо б не було іншого виходу, щоб припинити ворожу атаку. Заява Раска має на цілі дати знати СССР, що ЗДА не змінили свого становища в справі оборони вільного світу, і що ця країна покористується всіма родами зброї на випадок великої совєтської аґресії. Стаття в щоденнику „Вашинґтон Стар" могла захитати довір'я союзників до ЗДА, і тому секретар оборони вирішив розвіяти всякі сумніви в цій справі, ствердивши, що уряд Кеннеді не змінив зобов'язань ЗДА щодо оборони вільного світу проти комуністичної аґресії.

Кеннеді предложив Конґресові проєкт фінансування будови автострад

Вашинґтон — 28-го лютого президент Кеннеді предложив Конґресові програму будови автострад, запропонувавши значно збільшити податок від тяжких вантажних автомобілів, які користується моторами Дізеля та важать більше як 26.000 фунтів. Президент заявив в своєму зверненні що треба конче до 1972-го року збудувати 41.000 миль автострад, згідно з давнішим пляном, виконання якого має коштувати $37 більйонів. Кеннеді остерігав проти зменшування видатків на будову міжстейтових шляхів тепер, коли треба підтримувати всіми засобами економіку, що знаходиться в черговій знижці. Кеннеді змінив спосіб фінансування будови автострад. Уряд президента Айзенгавера плянував був, щоб федеральний податок від одного ґальона газоліни збільшити з чотирьох центів до 4.5 цента. Від 1-го липня цей податок мав би зменшитися до 3-ох центів, якщо Конґрес не ухвалить до того часу нового законопроєкту. Президент Кеннеді вирішив просити Конґрес, щоб податок від газоліни залишився і надалі у висоті 4-ох центів, а зате на видатки у зв'язку з будовою автострад рекомендує такі зміни в автострадній програмі: 1) Збільшити податок від ґальона пального до моторів Дізля з 4-ох до 7-ох центів. 2) Збільшити податок від річних ліценцій від важких автомобілів понад 26,000 фунтів з $1.50 до $5 від кожної 1,000 фунтів. Кеннеді пропонує ще дальші збільшення податків, які мають бути зужиті на будову автострад.

ТРИ КОНҐОЛІЙСЬКІ ЛІДЕРИ ЗАМИРИЛИСЬ НА БАЗІ БОРОТЬБИ ПРОТИ КОМУНІЗМУ

Асистент державного секретаря для африканських справ конферує в Леопольдвілю з конґолійським презедентом Жозефом Касавубою.

Нлізабетвіль. — Прем'єр центрального конґолійського уряду Жозеф Ілео, президент провінції Катанґа Мойсе Чомбе і президент провінції Південний Касай Альберт Кальоні замирились на базі спільної боротьби проти комуністичної небезпеки в Конґо. Вони підписали умову, в якій зобов'язались до дальших „контактів" у військовій і політичній ділянці. Вони не підписались своїми офіційними титулами, тільки визнали одні одних, як „обласних правителів", залишаючи таким чином на пізніше справу державного устрою Конґа та ґієрархії тамошньої влади. Названі три конґолійські проводирі вирішили відбути ширшу й детальну конференцію в найближчу неділю в місті Тананарів в республиці Маґалясі. Воно змінило первісний плян відбути таку конференцію в Женеві. Названі три проводирі запросили на ту конференцію в Тананарів також трьох лідерів, що підтримували були колишнього прем'єра Люмумбу і тепер проводять ворохобницькому рухові в провінціях Орієнталь і Ківу, а саме вишколеного в Москві Антуана Гізенґу, його шефа штабу генерала Віктора Люндулю і Анісета Кашамуру. За газетними твердженнями, між отими трьома прокомуністичними ватажками нема великої що всі вони приймуть запрощо віс вони приймуть запрошення на спільну конференцію з лідерами таборів Касавубу-Чомбе-Кальоні. Деяку надію на поправу ситуаціїподають такі два цікаві факти: на вістку про згоду між названими вгорі трьома проводирями „зникли" конґолійські вояки з-під стягу Гізенґи, які примаршували були з Східньої провінції і зайняли столицю провінції Касай Люлюабурґ та підійшли до кордону провінції Леопольдвіль. Ці вояки частинно втекли на села, частинно склали зброю. Далі: сам Гізенґа видалив із столиці Східньої провінції Стенлівілю 5-х комуністичних журналістів, які в минулому тижні прибули туди: одного большевика, одного поляка і трьох чехів. СССР, комуністич на Польща і ЧСР визнали уряд Гізенґи за центральний уряд Конґа, але—видко—Гізенґа не вдоволений розмірами допомоги, що він її дістає від комуністичних країн. Тим часом до столиці Конґа Леопольдвілю прибув асистент державного секретаря для африканських справ Дж. Меннен-Вільямс. У розмові з президентом Конґа Жозефом Касавубу він передав йому привіт і книжку від президента Кеннеді. Касавубу задеклярував охочість до льояльної співпраці з Об'єднаними Націями, під умовою, що вони будуть консультуватись з ним у своїх діях на терені Конґа. Генеральний секретар ОН Гаммершилд вислав до Касавубу та інших конґолійських вожаків листа з рішучою вимогою льояльної співпраці, недвозначно погрожуючи, що ОН вживе насильних засобів для зламання їхньої взаємної ворожнечі, що подобає на перманентну громадянську війну.

Індійський прем'єр Неру проти кампанії Хрущова в справі Конґа і ОН

Ню Делі. — Індійський прем'єр заявив у відповіді на інтерпеляцію голови індійської комуністичної партії в парляменті, що він є проти того, щоб тепер говорити про реорганізацію Об'єднаних Націй чи персональні зміни у секретаріяті ОН. Неру відмовився виявити зміст двох листів Хрущова, що їх дістав в недавньому часі, дармащо текст одного з тих листів був з минулу суботу поданий совєтською пресою і надрукований наступного дня в „Таймсі". Неру заявив, що він уважає, що найбільш актуальними міжнародними справами є справа Конґа і міжнародного роззброєння і „було б найбільш нещасливо", як би на їх місце висувати будь-які інші справи. Якщо хтось таке зробив би, то „світ пішов би в хибному напрямку". Неру застерігся, що він не входить в розгляд листів Хрущова, а тільки з'ясовує позитивну політику Індії, але за загальним ствердженням західньої преси — заява Неру є відкиненням суґестій Хрущова. Індія вже раз відкинула наступ Хрущова проти генерального секретаря ОН Гаммершилда і за переміну одноособового генерального секретаря на триособову колеґію з правом „вета" кожного з трьох секретарів. Існує загальне переконання, що і в теперішній кампанії Хрущова індійський прем'єр Неру буде рішуче солідаризуватись з західніми державами.

В Ню Джерзі заарештовано вбивника 4-річної дівчинки в Ню Йорку

Ню Йорк. — 28-го лютого в стейті Ню Джерзі вдалося заарештувати 59-річного Фреда Томпсона, який 22-го лютого затягнув до свого мешкання 4-річну дівчину Едіту Кекоріюс, де її знасилував і вбив. За ним шукала поліція по цілій країні, коли в неділю 26-го лютого знайдено тіло дівчинки при Західній 20-ій вулиці в Ню Йорку. Томпсон переховувався в іншому мешканні в Ню Йорку, а в понеділок, коли побачив своє фото в часописах, виїхав до Филаделфії, де під іншим прізвищем зголосився до бюра посердництва праці, де дістав працю на курячій фармі в Ню Джерзі. Фармер пізнав його на основі часописної фотографії і повідомив поліцію, яка заарештувала злочинця, якого перевезено до Ню Йорку. Томпсон признався до злочину, він вбив дівчину, коли вона кричала, як він її напастував, а після того її знасилував.

ПРЕМ'ЄР УКРАЇНСЬКОЇ СССР НИКИФОР КАЛЬЧЕНКО ВИЧИЩЕНИЙ ІЗ СВОГО СТАНОВИЩА

Москва. — В ході започаткованої Хрущовим чистки совєтських партійних і державних керівників, відповідальних буцімто за катастрофальну ситуацію в сільському господарстві деяких совєтських республік, в тому й Української ССР, постановою Верховної Ради УССР дотеперішній голова ради міністрів УССР Никифор Т. Кальченко був усунений із свого становища і на його місце призначено Володимира В. Щербицького, одного із секретарів Центрального Комітету Комуністичної Партії України. Повідомлення про звільнення Кальченка із посту прем'єра УССР, але ж без звичайного зазначення, що він призначений для виконання інших обов'язків, було проголошене в Києві 28 лютого ц. р., і його передала теж офіційна совєтська пресова агенція ТАСС. Никифор Тимофійович Кальченко перебував на становищі голови Ради Міністрів УССР від 1954 року, і був членом ЦК КПУ від 1956 року. В січні 1960 року він відвідував З'єдинені Держави Америки в складі делеґації совєтських прем'єрів і партійних діячів. Прем'єр СССР і перший секретар ЦК КПСС Нікіта Хрущов, виступаючи дня 17 січня ц. р. на пленумі ЦК КПСС у Москві із промовою про „завдання дальшого збільшення виробництва сільськогосподарських продуктів", накинувся був дуже гостро на Кириченка і Кальченка за їхні, буцімто „помилки і неправильні дії" в керівництві сільським господарством України. Кальченко, який був присутній на цьому пленумі, сидів тоді мовчки і не пробував навіть виправдуватися. Справа його усунення була вирішена вже, мабуть, тоді, бо під час відвідин Хрущова в Україні наприкінці січня ц. р., він не брав уже активної участи в пленумі ЦК КПУ і в звідомленнях про цей пленум про нього не було ніякої згадки. Народжений Никифор Т. Кальченко в Кошмаківці, Машівського району на Полтавщині, членом компартії став щойно в 1932 р. З 1946 року був міністром технічних культур в уряді УССР, міністром радгоспів і сільського господарства і з 1952 до кінця 1953 р. першим заступником голови ради міністрів УССР.

ҐРОМИКО, А НЕ ХРУЩОВ, ОЧОЛЮВАТИМЕ ДЕЛЕҐАЦІЮ СССР ДО ОН

Москва. — Офіційно проголошено, що совєтський міністер закордонних справ Андрей Ґромико буде головою делеґації СССР на весняну сесію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, яка почнеться 7-го березня ц. р. Його заступниками будуть постійний репрезентант СССР при ОН Валеріян Зорін і його попередник, тепер віце - міністер закордонних справ Аркадій Соболєв. За коментарем західніх обсерваторів в Москві Нікіта Хрущов рішив не їхати самому до Ню Йорку після того, як стало ясно, що президент Кеннеді не дуже квапиться до зустрічі з ним. На весняній сесії ОН прийде, за всією вірогідністю, до нових гострих зударів між оборонцями теперішньої структури Об'єднаних Націй і большевиками, що хочуть її загирити, і тому — за газетними здогадами — Хрущов волів стояти позаду, щоб не псувати собі особисто шансів на пізнішу зустріч з президентом Кеннеді. Амбасадор ЗДА Левелин Томпсон вже вернувся до Москви, але Хрущов поїхав на конференцію господарників до Свердловська і тому Томпсон ще не міг передати Хрущову листа, що його привіз йому від президента Кеннеді.

Посмертна згадка

ТЕОДОЗІЯ СІЯ ФЕДОРУК, довголітня членка 184 Відділу УНСоюзу Т-ва Верховинці в Ню Йорку, померла дня 27-го лютого ц. р. на 67-му році життя. Покійна походила з Мігави, пов. Вижниця на Буковині, прибула до ЗДА в 1914 році, а десять років пізніше стала членкою УНС. Залишила в смутку мужа Нестора. Похорони відбулися 1-го березня 1961. Тіло Покійної похоронено на цвинтарі у Френчтавні, Н. Дж. — Вічна Їй Пам'ять!

Б. Ластовецький, секр.

В АМЕРИЦІ

● 27-го лютого телевізійна стація Колюмбія Бродкестінґ Систем надала спеціяльну передачу, присвячену сучасній культурі. В цій передачі промовляли з рекордів 86-річний поет Роберт Фрост і наймолодший вибраний президент ЗДА Джан Ф. Кеннеді. Він сказав, що „політики і поети мають ту спільну прикмету, що їхня велич залежить від відваги, з якою вони зустрічають вимоги своєї доби". Поет Фрост заявив про програму „нового фронту", яку оголосив Кеннеді, що новий Президент веде ЗДА зі становища сили, а не слабости і нерішучости".

● 58-річний летун Макс Конрад, батько 10-ох дітей і дідусь для 5-ох внуків, 27-го лютого відлетів із Маямі на Флориді, щоб облетіти в двомоторовому літаку світ впродовж 17-ох днів. З ним летить журналіст із Нешенел Бродкестін Компані Дік Дженнінґс. Першою його зупинкою буде Лонґ Віч в Каліфорнії, а після того він має причалювати в Гонолюлю на Гаваях, острові Вейк, Манілі, Сінґапурі, Бомбаї, Найробі, Лягосі, Дакарі, Трінідаді, звідки має прилетіти до Маямі на Флориді. Він має зробити 24,000 миль і здобути світовий рекорд швидкости на літаку цього типу.

● Особистий лікар Білого Дому рекомендував преидентові Кеннеді якнайчастіше купатися в басейні, що є в Білому Домі. Президент впродовж 5-ох тижнів купався тільки два рази. Після першого разу заявив, що вода була надто гаряча, а після другого вона також була „затеплувата".

● Детективна аґенція Пінкертон підписала умову з президентом Нюйоркської Світової Виставки Робертом Мозесом про те, що 1,300 детективів цієї фірми охоронятимуть більйонове майно на виставці, що триватиме два роки в 1964 і 1965 роках. За цю працю Виставкова Корпорація і фірми, що братимуть участь у виставці, заплатять $25 мільйонів. Ця фірма вже тепер анґажує детективів до майбутньої праці.

У СВІТІ

● **Папа Іван XXIII** відправив в перший день Великого Посту Богослужбу в маленькій церковці на передмісті Риму. Газети підкреслюють стурбування Папи й узагалі італійських католицьких кол з приводу зросту комуністичних впливів в Римі, не тільки серед бідноти на передмістях, але й інтелектуальних кол.

● **Швайцарська преса** висловлює велике вдоволення з приводу зречення Ерла Смита з кандидатури на нового американського амбасадора в Швайцарії. Швайцарський уряд офіційно не хотів застерігатися проти його призначення, але був невдоволений, бо Смит приятелював під час свого амбасадорювання на Кубі з колишнім диктатором Ватістою, а тепер Швайцарія боронить американських інтересів на Кубі перед урядом Фіделя Кастра.

ТАРЗАН, ч. 4,609. В пастці.

Лорд С. Е. Померой дістався в пастку. Він сподівався „викрасти" підроблену мапу до святині в Голконді... А тоді Монк і малий Джов плянували засістися на нього та використати його влаштування, йдучи за правдивою мапою.

Мавполюд забув про випадок і відійшов до джунґлів. Як настала ніч, він спокійно спав на великому дереві...

Але ця ніч не була такою спокійною для Помероя, який тепер закрадався до мешкання злочинців...

І почав швидкий і несамовитий розшук за мапою!